

ХАЛЬМГ ҮНН

Советск Союзин Коммунистическ партин Хальмг таньгъчин, Элст балгъсна комитетсин болн Хальмг АССР-н Деед Советин газет.

№ 223 (3207)

1958 дж. ноябрин 7

Уннь 20 деншг

Арăсан Советск Федеративн Социалистическ Республикиг Ленинă орденăр ачлхин тускар СССР-н Деед Советин Президиумин Указ

Буудя, ширин свекл болн селанă эдл-ахун нань чигн хот-хол гаргь-лгьиг индүүлгэнд Арăсан Советск Федеративн Социалистическ Республикин нүч-нөлсчнр ик нүцл бърснднь болн 1958 джил 1930 сай пуд буудя государствд хулдснднь ХРĂСĂН СОВЕТСК ФЕДЕРАТИВН СОЦИАЛИСТИЧЕСК РЕСПУБЛИКИГ ЛЕНИНĂ орденăр ачлхми.

СССР-н Деед Советин Президиумин Ахлач К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-н Деед Советин Президиумин Сеглăтр М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль 1958 джилн ноябрин 5.

Алдр Октябрьск Социалистическ революцин 41-ч өөн менд болтха!

Олн-ăмтнă ик байр

Зврăннь энър социалистическ Търскнăннь олн ăмтстăгъин хамдан, эндр бдр, мана республикин цуг нүч-нөлсчнр, Алдр Октябрьск социалистическ революцин 41-ч өөниг, ик байр бахин бдр гидж, темдгднăцхăнă.

1958 джил, мана республикин тускад, йир ик элдү гидг ончта джил болв. Өнъгрси джилин эргцд мана республик зврăннь эдл-ахугъан болн культуран улм өдлүлдж, бслтин батта хаалгъар уралан йовв.

1958 джил Хальмг таньгъч СССР-н Деед Советин Указар автономн республинд хүврăгдлă.

Цуг эн тоот йовдлмуд мана республикин нүч-нөлсчнрин омгинь, седнл-ухагъинь, кôдлмшиннь урмдинь инăр өдлүлв.

Алдр Октябрин 41-ч джилин өөнд мана республикин промышленн предприятия, РТС-с, загъсна промышленность, мана колхозмуд болн совхозмуд, кесн, нүцăсн кôдлмштăн шинăс кесг диилврмүд бърцхăсн, эн иим туургсн нертă өдрмүдиг үнн гол седнлăсн байрлдж тосджацхана.

Зврăннь гарси-търси газрун ода деерăн 60 гар миньгън хальмгуд нүүгъăд ирцхăсн, цугъар бăаршăд батрад авчкв. Эдн зврăннь республикиннь эдл-аху болн культур өдлүллгэнд, наадк цуг хамг кôдлмш келгэнд мел түрүн ирсн өдрăсн авн гилтă орлцхав.

Өнъгрси хойр джилин эргцд тосхлтин нôдлмш ик гидгър гүддж делгрв. Бийдăн онц-онц улс гермүд бърдж авлгэнднь болн мал хулддж авлгэнднь Өнъ-нôнд болхин эрдн эн хойр джилин саамд государств 68 сай арслнь мôнъг гаргъдж өгв. Тер саамд онц-онц ăмтст 4255 шин гермүд тосхгв. дуусгдад уга, ода бийн негдă бăăх 2205 гермүд бăăнă. Търскн газрун нүүдж ирцхăсн хальмг өрк-бүлмүд 8372 үир хулдад авчхачисн бăăнă.

Тосхлтин кôдлмш бăарн газрмудар нег үлү делгүгъар, нег үлү хурдар нүцăгдх зôвтă бăасн. ăмтн бăăх болн производственн гермүд тосхлгэнд нерăддж республикин совхозмудт 81 сай арслнь мôнъгн гаргъддж өггд-смн.

Хальмг келн ăмтсин тускар Партин болн Правительствин үзүлăд бăадг ач-тусинь йир кемджăлдж келдж болшго. Өнъгрси джилмүдин эргцд республикин селанă эдл-ахун халхар ик олн техник ордж ирв. Эн саамд ордж ирсн: 983 трактор, 680 комбайн, 354 автомашин, селанă эдл-ахун нань чигн кесг олн зүсн машид ирв.

Кезанă энлджăсн хагсу тег ода усар девтх цагнь ирв. Усн гисн — ăмн. Эн угагъар ăмд бăадж болшго. Ода Черноземельскүр ус оруллгън негд-жнăнă. Оля-Каспийск, Сарпинск, Терск-Кумск, Кумск-Маньческ наналмуд тосхгдджацхана. Чограйск ус хуралгъна нур кех, түүг тосхх, белдврин кôдлмшнь энлăд негдджнăнă.

Нег цôбкн джилăс Хальмгин тег онъгдардж одх зôвтă. Ганьгта, хагсу теегүр, асхрсн элсн заагур, джиньгл ниитн уснь джирджннăд гүүх цагнь, шавшгсн шалу сăăхн ногъань савидж инăр ургъх — тиим цагнь ирхнь мел лавта.

Коммунистическ партин килмджър, нүүнă гарин звър нôдă болсн, урднь олн джилд ургъц өглго йовсн, хагсу тег ода онъгдарв, зүсн сольв.

Эн джилин диг-дарагъар болхла, республикин шуд ганцхн совхозмудин бийснь даньгъар 25 сай арслнь мôнъгнă ору өгцхăхмн. Эн йовдл мана республикд урднь соньсгдад уга йовдл. Эн джил государствд 11 сай 300 миньгън пуд буудя орулдж өгвдн, 111 миньгън гентар газрт эрдни-шишă тăргдлă, малдан 590 миньгън тонн овс, 368 миньгън тонн силос белдвдн.

Цугсоюзин Селанă Эдл-ахун Гăăхүлд республикдн негдгч девснъгин диплом авб.

Цуг эн тоот нүчтă диилвр.

Эндр иим ик байрта өдрлă эн тоотан темдглхлăрн, бидн энүгърн бардм кехър седнжăхшивдн. Кесн, нүцăсн темдглхлă, нүүнд омг ордж. Тер тôлăд келгдджнăнă.

Республикиннь шин өдллитин тôлă! Эдл-ахуннь болн культуриннь-хурдн делгрлтин тôлă!

Мандлгсн коммунизмүр, уралан!

Хальмгин комсомол ВЛКСМ ЦК-н

Күндллгнă грамотар ачлгдв

Хальмг таньгъчин комсомольск организациг, Хальмг республикин эдл-ахун болн культуран тосхлтд шунмгъагъар орлцснднь, ВЛКСМ ЦК, комсомолин 40-ч өбнлă Кундллгнă грамотар ачлв. Эн ачл-

лгънла харгъулдж, республикин комсомольцнриг болн багъчудиг ВЛКСМ ЦК йорăдж, цааранднь сăанăр кôдлдж ик күцаньгъус теткхүр дуудв.

Шин ургъц

Дорд үзгѳс алтрад,
Дунбр брун экинй.
Өврдмжтй бргн теегм
Өннм джиридж эрăтрнй.

Шавшсн шин ургъц
Шуугдж седкл байсана,
Шинькйн търси үршинь
Шунвр джиргълд асана.

Ургъц дахсн байр
Уктôж олиг агсана,
Алтнас үнтй зббр
Амгүлнь делддж байрлудна.

Маш элвг колхозмуд
Маньгъс чидлйн илдкнй,
Машид, кôлгд, ăмтс
Мôн кевтйн ниргднй.

Багъчудин зүркôс асхрсн
Бахмôжта дун соньсгднă,
Кергтйн шилтсн ăмтнй
Күчйн холвдж бргкй;

Өвгч ээдж, газрм,
Өнр ургъц гаргъджл,
Цевр седнлърн шундж
Цугтнь хураддж джиргъийл...

Үнтй ацата машид
Үкс адгъдж кôдлднй,
Агъу элвг токсар
Алтрсн уулс бслднй.

Кедү гуйр гархинь
Келдж, тоолдж болшго.—
Кедү гардг болвчн
Кевтйн мана кишг.

Терүг ургъасн улскь
Текъкйн уга байрта,
Теднй дуувр нерднь
Търскн орндан ацта.

ИНДЖИН Лидж.

Н ү ү р л а ч н р и г а ч л л г ь н

Буудя, воос, буудян культу-тур гаргългьиг икдүллгъяр диилврмүд кудал, государств буудя хулдлгьиг болн орулж өглгьиг болзгаснь урд, зура-гъаснь давулдж күцăснлнь Цугсоюзин Селанă Эдл-ахун Гăăхүлин Ах Комитет Хальмг АССР-г 1-ч девснъгин дипло-мар ачлв.

1-ч девснъгин дипломар Западн район, Западн района „Южный“ совхоз, „Заветы Ильича“ колхоз болн Яшалтинск района Ленинă нертă колхоз ачлгдв.

И-ч девснъгин дипломар Юстинск район, Западн рай-она 112-ч номертă совхоз. Юстинск района „Поливный“ совхоз, Яшалтинск района „Новый мир“ болн Кировин нертă колхозмуд, балгъсна Ленинă нертă колхоз ачлгдв.

Сарпинск района „Гигант“ колхоз болн Яшалтинск рай-она „Победа“ колхоз радио-трансляционн установксар мô-рăлгдцхăв.

Юстинск района „Енотаев-ский“ совхоз, Приютненск

район. балгъсна „Победа“ болн Сталинă нертă колхоз-муд, Черноземельск района „Черноземельский“ совхоз, Юстинск района „Северный“ совхоз библиотексър мôрăлгдв.

Мал өсклгнă, тăрă тăрл-гнă кôдлăчнр, селанă эдл-ахун специалистнр, шофермүд, партийн, советск, комсомоль-ск болн профсоюзн кесг кôд-лăчнр алтн, мôнъгн, кърл ме-дальмүдър ачлгдцхав. Цуг бийн Ик алтн медальяр—10, Бичкн алтн медальяр—19 кун, Ик мôнъгн медальяр—44 кун, Бичкн мôнъгн медальяр—199 кун, кърл медальяр—271 кун ачлгдв.

Мôрăс дунд „КА—125“ гилд

З урагъан болзгаснь урд күцăв

Коммунистическ партин туу-джлгч XX хургин шиндвр ку-цадж, цуг советск ăмтнлă хам-дан социалистическ дôрлăнд орлцдж, Яшкульск района потребсоюзин кôдлăчнр гуул-гнă джилă зурагъан болзгаснь урд күцăв.

Социалистическ дôрлăнă диилвр бърси Лиманн рабкооп

4 мотоцикл, 23 велосипед, 8 радиоприемник, юм уйдг 4 машин, 40 час бăанă.

ВСХВ Ах Комитет, Западн района 112-ч номертă совхозин дундин школин директор А. И. Баев, сургъульчнрин производственн бригадин члед: Любовь Бобро, Владимир Омельченко, Владимир Ширинов, Лилия Мышенко, Владимир Антонов, Виктор Романов болн Алексей Рыжик совхозин производственн кôдлмшт шунмгъагъар орлц-снднь кърл медальмүдър ачлв.

ВСХВ-н Ах Комитетин тог-таврт, Хальмгин селанă эдл-ахун нуурлăчнрин бърси ди-илврин тускар тодрхагъар келгдджнăнă.

райпотребсоюзин, Хальмг по-требсоюзин болн Хальмг АССР-н совпрофин дамдджж өггдгд Улан туг авб.

Района потребсоюзин кôд-лăчнр зврăннь хург дееран өблăн шин даалгъврмуд ав-цхав.

Коммунизмгн герл мана

Хальмггин эдл-ахун болн культуриин өөдллт

Парти XX-ч хургин тууджлг шиндирмүдиг күцэлгээр, промышленностин болн тосхлтин гардлгыг оньгдаруах, МТС-н бүрдэмдэжиг оньгдаруудж хувруахин төлө болн колхозн стройиг батруахин төлө кеес зүйсн керг-үүлдврмүд авб. Энүг күцэлгэни ашд, цуг эдл-ахун улм бөдөн кемдэнд күрггдв, колхозмудин болн совхозмудин бөдөж-өргдэжлгн улм хурддв.

СССР-н промышленностин продукци гаргылгына зура-эн джилн 3 кварталн туршар 103 процент күцэгдв, эн цагин эргид промышленн производствин кемдэнь, нидн джилн эн цагла дүнцүүлхлэ 10 процент бөв.

Эн джил цуг ори-нутит сән ургыц авгдв. Төрсөн ори-нутит 3 миллиард пудае үлү буудя оруулж өггдв. РСФСР 2 миллиард шаху пуд буудя оруулж өгчәнэ. Иим ик буудя Арсае болснае нааран хурадж аваг уга юмн.

Кели-амтнэ ленинск политикиг чикәр күцэгдд, нөг күн эрк-шилгэнае үлдсн тоотиг уга кегдд, КПСС-н ЦК хальмг кели-амтнэ автономн хәрү бөсхв—Уальмг автономн таньгч бүрддлэ. Хальмг кели-амтнэ эдл-ахунгын болн культуриин бөсөж-өргдэжлгн туск дөнц-нөкд болхин туск керг-үүлдврәр Советск правительств кеес токтаврумд гаргв, 1958 джилн июль сарин чигчәр мана автономн таньгчиг Хальмг АССР-д хуврэх КПСС-н ЦК-н болн Советск правительствин шиндвр гарв.

Хальмг автономн таньгчиг Хальмг АССР-д хуврәнд партид, терүнэ ленинск ЦК-д, Советск правительствд болн алдр орс кели-амтнд цуг хальмг кели-амтн, Советск Хальмгин цуг күч-көлчир ханлтан өргв.

Парти болн Советск правительствин хальмг кели-амтнд өгчәх килмджд ик дилвртә хәрү бгхин төлө цуг совхозмудт, колхозмудт болн предприятетт производствени программан болзгасн урд күцәджд, давуудж күцәджд, КПСС-н XXI-ч хургтосхин төлө делгү социалистическ дордәдн делгүялгддәнэ.

Мана таньгчиг республикд хуврүлсн учрар октябрин 19-д Хальмг АССР-н Деед Советд суньгылгын болв. Эн өдр, мана республикд цуг оли-амтнэ байрин өдр болв. Суньгврт 99,98 процент суньггачир орцв, депутатирин кандидатирин төлө цуг суньггачирин 99,40 процентн дууггән өгв.

Парти болн правительствин токтаврас иштәггәр 1957-1958 джилмүд таньгчурин 20 миньгын шаху хальмг өрк-бүл нүүджд ирәд таньгччинь экономикн болн культуриин бөсөж-өргдэжлгн кәдлмшт шунмггачгәр орцв.

Эрки сән производственикүд бөдлжәхн «Лиманный» совхозин ах хөбч, СССР-н Деед Советин депутат үр Ш. Кичикова. Эн джил ирг болгэнае эн 9 килограмм ноос киргджд авб. «Сарпа» совхозин хөбч, Хальмг АССР-н Деед Советин депутат үр Васьякаев хөбгән сән чинятә хадглад, хөн болгэнае 6,6 килограмм ноос киргджд авб. Иим улс олн.

Өдгә цагт Черноземельск водопровод, Оля-Каспийск, Саринск, Терек-Кумек болн Кумо-Манычск каналмуд тосхгдлжана. Ус бөөджд хадгджд Чограйск тосхат кехин туск кәдлмш кегддәнэ.

Республикин совхозмуд болн колхозмуд тарә тәрдг газран зөвәр өргчиги культури-бытовой учрежденье республикд тосххд шарть болн правительств икәр оньган өгд, 27,2 сәй арслань мөнцг эн кергт өгв. Эн цагин туршар 2140 ормта школмуд, 105 орта больниц тосхгдв. 5560 ормта школмуд, 300 орта больниц тосхгддәнэ. Болв эн тоот тосхлате республикин бөсдәжәх неквирг теткдәжәхш. Эн учрар школмуд, больнице, промышленн предприятетт, культури-просветительн учрежденье, амтн бәадг гермүд тосххд оньган бич дарунь эн тускар керг-үүлдвр авх кергтә.

Эрдм-сургуль, культури болн әрүлменд харлгына керг үүлдврт гидж мана республикд 111,5 сәй арслань мөнцгн өггдсми. Мана республикд государств ним ик дөнц өгснә ашд, 195 эклц болн долан джилә, 34 дундин школмуд кәдлдәнә, эднд 22580 сургульчир дасджана, бичкдүдин 3 гер, бичкдүдин 35 сад кәдлдәнә. Багширин медрд бөдлүдг институт болн тууджин, келиә болн литературиин научн-шиндлжлгнә институт бәәнә. Ставропольск пединститутд болн Черкесск педучилищд хальмг отделење бүрдәгдв.

Давсн хойр джилн эргид ори-нутгн ах болн дундин сургульчир завендье льгот оладжд орцхадгар 570 хальмг багчуд илгәгдв. Бичкдүдт хальмг кели дасхгднә. Эн джил хальмг келиә 178 классмуд кәдлдәнә, терүнд 2500 сургульчир негдгч болн хойрдгч класет дасджацхана. Ах классмудт бас хальмг кели дасхгднә. 13 учебник хальмг келәр барлгджд гарв.

Республикд өдгә цагт 104 клуб, 89 библиотек, 95 кино, би-дууггын государствени хальмг ансамбль, драматическ театр, бичкдүдин күгджин школ, республиканек библиотек кәдлдәжәхәнә, Островскийн нертә Ленинградск театральн институтд хальмгин студий бүрдәгдв, хальмин дегтрин издательств бүрдәгдв, районд 10, республиканек 1 типограф кәдлдәжәхәнә, республиканек 2, районд 10 газете барлгджд гарггднә. «Теегин герл» гидг литератури-художествени альманах барлгджд гарна. Республикд 44 больниц, эмчин 9 амбулаторий, 146 фельдшерек пункте, 3 тубдиспансер, бичкдүдин 41 яель, әрүл-мендин 5 пункте, района 11 санэпидемстанце кәдлдәнә.

Ошневa К. Ф. Хальмг АССР-н Деед Советин депутат, Западн района "Пролетарская победа" колхозин сәәнәр кәдлг шовуч.

Саальчирин дилвр

Элст балгсна "Страна Советов" колхозин саальчир социалистическ дөрлдә бөргәр делгүлсн ашнь сән болджд гәрв. Октябрин 41-ч джилн бөнд тедн күч-көлснә ик дилвртә ирв.

Саальч Маштыкова Александра Манджиевна бийдән даалгсн 12 үкрмүдәс 9 сарин эргид ут туршдан 15120 литр үс саадж авб. Үкр болгэнае 1260 литр үс саадж авхин ормд 1680 литр үс саадж авсн бәәнә.

Саальч Богачева Т. Р. 11 үкрәс ут-тоодан 14570 литр үс, эс г н д ж үкр болгэнае 1620 литр үс саадж авб. Саальч Гунзикова Ц. Б. үкр болгэнае 1621 литр үс саадж авб.

Эн колхозд саалин үкрмүд хәрүлжд асрдг ах үкрч үр Халенгинов К. С. эврәннь далгвран сәәнәр күцәв. Ода эн үкрч саалин үкрмүдән илгин сәәнәр хәрүлжд, үкр болгэнае уунәсн икәр уснә зураг күцәхәр арднь ордж кәдлдәнә.

Ах үкрч Сенин И. Ф. бийиннь хәләдждәх 104 үкрәс 104 туггәл авагд, экәснь салггәт гару угаггәр асрад, 12 миньгын килограмм кургджд өскв.

МАНДЖИКАН Баснь.

Шин больниц

Яшалтинск района Солонное селәнд эн зун шин больниц эдллггнд орулгдв. Больницд кәдлгд фельдшер Тамара Попова медсестрас Роза Нефедова болн Мария Красова больницд бәәх гемтшалтгта улст ик оньг өгцхәнә. Шин ор-дерәр болн нань чигн кергтә тоотар эн больниц сәәнәр теткдсн, увлин тулггән, хот-хоолан белдсн, үвлд белн бәәнә.

И. М. БАЗЮК.

Н. ИВАНОВ.

Хальмг АССР-н Деед Советин Президиумин Ахлач.

Республикд 111 миньгын гектар эрдни-шишә тәргдв, эннь 1957 джилнәр болхла, 2,5 холван ик. Буудян болн малин хотин культури-мудин ургыц дегд сән болв. Дунднд буудян ургыц, эрдни-шишә угаггәр, республикд 12,7 центнер гектар болгэнае авгдв, әәрм районд әнүнәс икәр авгдв, Улгүрнь, Западн районд 40126 гектар газрас 20,9 центнер буудя гектар болгэнае авгдв, Яшалтинск районд 42310 гектар газрас 20,6 центнер буудя гектар болгэнае авгдв.

Эн джил, халгын цокагын хойрнөц кегджд цуг тәрәнәннь 50 процентәс үлүн хурагдв.

Октябрин 20 күртә совхозмуд болн колхозмуд 11,3 сәй пуд буудя государствд хулдв, эннь зураггаси 2,7 холван ик. Тәрәнә эки болн малин хотин буудя бүкдән белдгдв, колхозникудт күч-көлснә өдртнь хошад килограмм буудя өгдв.

Эн хойр джилн эргид бөд малин то 28 процент; хөн 40 процент бөв. Малас авдг шим-шүүсн чиги бөв. Хойр джилн эргид хөбнәс авдг ноосн 17,750 центнер күрч бөв, махи—27,950 центнер, үсн—23,500 центнер, бидги—2,913 миньгын бөв.

Колхозмуд болн совхозмуд эн джил малин хот белдггән бүрдәмдждәггәр күпәцхәв. 589,934 тонн өвсн белдгдв, 1957 джилнәр болхла, 180 миньгын тонн ик. 368 000 тонн силос даргдв, нидн джилнәр болхла 5 холван ик. Концентрированн хот 104 миньгын тонн белдгдв.

1958 джил селәнә эдл-ахун производтд ик дилвр бәрсн учрар Цусоюзин Селәнә Эдл-ахун Гәәхүли Ах комитет мана республикиг негдгч девенгын дипломар мөрәлв. Кеес колхозмуд, совхозмуд болн селәнә эдл-ахун нүүрт йовгч кеес улс, партиин, советск кәдлчир, производствени болн сургульчирин бригадин члед Цусоюзин Селәнә Эдл-ахун Гәәхүлд орлачирт батлгдв.

Эн джилн йисн сарин туршар мана республикин промышленность зураггән 108, 7 процент күцәгдд, зураггасн давууджд государствд 5 сәй 200 миньгын арсланьга продукци өгв. Эн джил нег үлү сәәнәр кәдлдәжәхн Прикаспийск заггәна консерви комбинатин болн заггәсн аньнд эдл-ахусни коллективс. Дөрләднд үзмдждә сән кәдлмш үзүлсн: «Каспиец» колхозин ставной шүүгүлин звеневои, Хальмг АССР-н Деед Советин депутат үр П. Зубков. Энүнә звено 111 центнер заггәс бәрх зураггән 400 центнер заггәс бәржд күцәв.

Хальмг АССР-н Деед Советин депутат заггәна консерви заводин расфасовщица П. Чидингова зураггән оньдин 150-170 процент күргджд күцәнә.

Республикд государствени тосхлт келггид гидж хойр джилн туршар 207 сәй арслань мөнцг гаргджд өгсми. Энүнәс олзгдсн 150 сәй шаху арслань. Республикд 15 сарин туршар коммунальн эдл-ахун халхар 16 миньгын квадратн зәәтә гермүд бәржд, капиталн тәвцин мөнцгнәс 86,5 процент олзгдгд; совхозмудт 27,4 квадратн метр гермүд, эс гиджд зураггаси 55 процент күцәгдв.

Школмуд, больнице болн нань чиги культури-бытовой учрежденье республикд тосххд шарть болн правительств икәр оньган өгд, 27,2 сәй арслань мөнцг эн кергт өгв. Эн цагин туршар 2140 ормта школмуд, 105 орта больниц тосхгдв. 5560 ормта школмуд, 300 орта больниц тосхгддәнэ. Болв эн тоот тосхлате республикин бөсдәжәх неквирг теткдәжәхш. Эн учрар школмуд, больнице, промышленн предприятетт, культури-просветительн учрежденье, амтн бәадг гермүд тосххд оньган бич дарунь эн тускар керг-үүлдвр авх кергтә.

Эрдм-сургуль, культури болн әрүлменд харлгына керг үүлдврт гидж мана республикд 111,5 сәй арслань мөнцгн өггдсми. Мана республикд государств ним ик дөнц өгснә ашд, 195 эклц болн долан джилә, 34 дундин школмуд кәдлдәнә, эднд 22580 сургульчир дасджана, бичкдүдин 3 гер, бичкдүдин 35 сад кәдлдәнә. Багширин медрд бөдлүдг институт болн тууджин, келиә болн литературиин научн-шиндлжлгнә институт бәәнә. Ставропольск пединститутд болн Черкесск педучилищд хальмг отделење бүрдәгдв.

Мани ухан—Төрскнәм төр

Мини унцг-джитхм уйәс-уйд угатя, малин ард дахджд йовсн улс. Би ода джир күрч йовнав, терүнәс дбчн негн джилд Алдр Октябрин нилчәр, амгүлннь, амр-тавар седклтә, олдла әдл зөвтә болджд джиргддәнәв. Тер юнцгд гихлә, би кезәд чигн кесн-күцәсн кәдлмштән үнн-гол ухан-селклән тәвәд, чидлан нөлго зүткнәв.

Эндр эн ик байрта ббнин бдрт авч ирсн күч-көлснн белгүдән улм цааранднь ик-дүлжд, мана төрскн партин XXI хургин бдрг энүнәс хойр холван ик дилвртә ирхин төлө зүткцхәй—гиджд, мана республикин хббчнриг дуудджанәв.

Хальмг таньгч тогтсн бдрәс авн би ах хббчәр эврәннь гер-бүләрн кәдлдәнәв. Эн хойр дундур—гурвин джилн туршарт би эврәннь отарсн хольджд, брәл бдр чигн гарсн угав. Хббнәсн салхинь, селкләр зовад, ардан тачаггәд бәәджд чадхшв. Тегдд чигн мини отарт гару багь, хбд таргын-цадхлнь, төлнь сән.

Би эн джил 100 хбн болгэнае 118 хургг бөсджд, экәснь салггәв, нооснәннь зураггән күцәвв. Экәснь салггәжд бгсн хурггн болггн зураггәр бөдхла дундиндән 25 килограмм татх зөвтә, мини салггәжд бгсн хурггн болггн дундиндән 29,4 килограмм татв. Ода үвлд ик белдвр кеджд, малиннь хотан зббддәнәв.

Ах хббч Ч. ВАНЬКАЕВ. «Лиманный» совхоз.

Сән белдвр

Яшкульск района «Лиманный» совхозин 4-ч номертә фермин ах хббч Батндаев Гәря Яшкульевичин отарт хббнә искусствени кбг тәвлггн ик сән чинртәггәр 25 бдрин эргид күцагдв. Энүнә хбд февраль сард эклджд хурггльхн.

Хббләсн сән төл авхин төлә гиджд Батндаев Узмдждә белдвр кеддәнә. Дулан хашахаацнь бүкдән ясгджд дуусгдв, эрдни-шишә 250 тонн силос даргджд белдгдв.

Малин увлзньгүр май сард халгдсн 100 тонн шимтә сән бөсн зббджд овалджд, дакад чигн цааранднь зббдддәнә. Х б б н а хурггльгнд нигджд сән белдвр кеддәнә. К. САНДЖИЕВ.

* «Енотаевский» совхозин (Юстин район) сәәнәр кәдлгд, бас халггәна зураггән давууджд—5,5 миньгын гектар газрт бөс халхин ормд 9 миньгын гектарт күргджд халсн тракторист Бембеев Сютюр *

деер мөнъкинд мандлх

КОЛХОЗНИКУДИН БАЙР

Эндр өдр өнр-өргн советск ори-нутгн олт-келн амтн, цуг делкэд амн правительствин нар татен Алдр Октябрьск социалистическ революцин 41 жилин өбниг темдгдженә.

Эн ончта сән өдр уктлгвна советск олт амтнә гүджрлт, КПСС-н XXI-ч хуртг белдлгнлә харгъв. Цуг советск олт-амтн, колхозн крестьянств ик гндг политическ болн кәдмшин өргм-дэйтәгәр кәдлдж, олт амтнә сән өдрт производствени шин диалврмүд белдлгнә социалистическ дөрдә делгрүлсн.

Алдр Октябрин 41 жилин өбниг байр Хальмг республикин күч-көлсчирин төлә нег үлү байрт болджана. Минь одахи, төрски Коммунистическ партин болн Советск правительствин ухан седкләр, советск олт-амтнә ин-иницигтү өрк-бүлд хальмг келн улсин государств үүдсиг бат-сен Хальмг АССР-н Деел Советин сесий болв. Хальмг тангъчиг автономн республика хуврүлгнн — хальмг олт мтнә эдл-ахун болн культурин тосхат ик гндгәр өддлснә темдг болджана.

Ода Хальмг республикин энг-зах уттег, партин лениск Централн Комитетин болн Советск правительствин өдр болгнн килмджд, ик гндг материальн-техническ дөн-туст ик-ик совхозмудар, колхозмудар, школ-мудар, амтн бәадг нег кецтә гермү-дәр, агьу ик тосхлатар керев. Нигт алт-тә болсн тарәнә, көк ногъан идгтә теет хуврен хальмгин газарн өдр-сө уга кеес минггн автоматшин, тракторин, олт зүсн двигателмүдин мотормүд күрдженнә.

Эн агьу ик хуврлгнн Хальмг республикин то-томдг уга гишн эргин хамрмудин девснүгдәр чигн, Көк те-негсн көвәд чигн, Манц голин бель-чрәр, дала болсн хальмг теегин хамань болв чигн үздж болхми.

Мана «Родина» колхоз, Хальмг рес-публикин энгнн колхозмудин негнн

— сүл джилмүдт, нег үлү селәнә эдл-ахун өддлүлггәр партин болн правительствин темдгджд күцәсн керг-үүлдврн амд ончта кевәр өддл-сн.

Кемражән 1956 жилин октябрин 1-г шинд колхозд 1503 толгъа бөд мал, 35 минггн хон бәасн болхла, ода колхозин эдл-ахунд 1838 толгъа бөд мал, торгън нооста 38 минггн 350 хон бәәнә. Колхозин олтн малин шим-шүүсн, тарә тарлгнн агьу джил болгнн бөсә йовна.

Эн жилин 9 сарин эргид үс саалгн 104 минггн 206 литрт күрв. Государствд торгън ноос өглгн 1779 центнерт күрв. Сүл джилмүдин эргид тарә тарлгнн газрин агьу бас темдг-тәггәр икв. Эмиг болн эмгшргсн 7000 гектар газр хагъадж эдлврт орулена амд колхозин тарәнә газрин агьу 10 минггн 668 гектарт күрв, тер тоод 2 мингг гар гектарн — малин хотин культур эрднн-шинә таргдлә.

Агротехническ заавр-зокалит ардн өрдж күцәггәд, газр эдлгнн культуринг зөвәр өддлүлснә ашдан мана колхозникуд эн джил буудян культурин ик гндг урггн ургадж авв. Таргден буудян культурин гек-тар болгнае 82-д пуд буудя авад, ут туршдан 77 минггн 928 центнер буудя авгв. Иим ик буудя мана кол-хоз кезәд чигн авад уга бәасн.

Колхозин эдл-аху аль-бисәри өд-ләд, малин шим-шүүсн, тарәнә урггн өддлснә ашд, колхозин экономик бат-рад, орун джил — болгнн бөсәд, кол-хозникудин бәадл-джирггәл улм яс-рад йовна. Кемражән колхозин цуг ору 1954 джилд — 2 сәй 585 минг-гн арелн, 1955 джилд — 3 сәй 702 минггн арелн, 1956 джилд 5 сәй 353 минггн арелн, бәасн болхла, 1957 джилд 5 сәй 776 ми-нггн арелн күрени. Эн жилин 9 сарин эргид ут туршдан 9 сәй гар арелн мөнгнә ору өрсн бәәнә — эн

джилд багъ гихдән 10 сәй арелн ору авхвдн.

Мана колхозд колхозникудин бә-хтә бәадл-джирггнн туск төр ик эр-тәр хагъадла. Ода колхозникудин культурн бәадл-джирггнн өддлүл-гнн туск төр — мана гол төр бол-джана. 1957 джилд аугл колхознику-дин гегән-герлин халхин кергт 117,2 минггн арелн мөнгн эдлгдсн. Эн жилин гурви кварталд колхознику-дин культурн бәадл-джирггәл яслгнн 83,9 минггн арелн мөнгн эдлден бәәнә.

МТС-н бүрдәмдиги онгдарулггн, колхозникудин гарт техник өгәгн, селәнә эдл-ахун эдл-ушд нег үн бат-лгнн — колхозин эдл-ахун цааран-дк делгрлт ик гндг хаалгъ секдәй-нә.

Колхоз эн жилин хаврар 1 сәй 760 минггн арелн мөнгнә техник хулджд авла. Ода колхозд 44 трак-тор кәднә. Колхозин механизаторск кадрмудин тонь 120 күүнд күрв. Кол-хозин производствени түрүн нүүрч-рин тонь бас бөсәд йовна. Эднә тоод малин шүүс өддлүлгнн, газр эдл-гннд нерн гарсн ах хөбчир Б. Ман-джиев, В. Кадатский, Л. Кегельниев, трактористир Н. Луев, Н. Курдюков, Хальмг АССР-н депутатир А. Кур-гуакина, Г. Кривенко ахта йовна.

Олт колхозникудин, механизатор-мудин күчлггәр олт малд хойр джилдән күрх хот белдгдн. Бидн эн джилд 8850 тонн өвс, 5753 тонн си-лос, 532 тонн солоом белдвдн. Цуг күчн чидлән медрлән мал үвлзүл-гннд тавджд олтн малан бүри-бүтәр, таргнн-цадхлнцгар үвлзүлгннәс гар-гьлгнн — мана гол керг гндг хал-дженәвдн.

Олт колхозникудт кнштә джирггәл учрасн төрсн Коммунистическ пар-тәд болн Советск правительствд хал-лун зүркин ханлтан өрдженәвдн.

С. М. ЛОПАТИН,
Целинн района «Родина» кол-хозин ахлч.

Октябрин 41-ч жилин өбнд белджд мана республикин багъчуд социалистическ тосхлнн кәдлмшт шумгъаггар орлв.
ЗУРГТ: Элт балгсна тосхлнн участкин оми нүүрт йовх багъчуд-тосхачнр (зүн бийәс): Тапгитов Леонид болн Яшкулов Слава хойр шин бәрджәх герин кәдлмшт.
Р. Астахован цоксн зург.

Даалгъвран күцәвдн

Би Яшкульск района «Ки-ровский» совхозин негдгч фер-мд ах хөбч болдж кәдлджә-нәв. Халәдјәх отаргм уг тоо-лан 760 хон бәәнә, тернәс 730 хөбднн көг таввчн. Мини

бригәлг кәдлджәх Годжуров Николай гндг баахн көвүн Элсг балгснн искусствени көг тавлгннә курс чиллә, те-гәд эврәнн чидләр хөблт көг таввдн, эн зурагъасн үлү хур-гәд авхл ик итклтә кәдлмш болдж гарв.

Мана бригад үвд сәәнәр белдв. Бидн, минн дарук хөбч Эрендженов Дордж, Годжуров Коля, Эрендженоза Шигля, эврәнн чидләрн кошаран, бәәх герән шллад, цагъалгәд, хаша-хаацн дулалад, белн болчквдн — ода манд ямр чигн киигн үвн аамшгтә биш. Да-кад эврәнн чидләрн коша-рури май сарла хадсн ик сән

шимтә гучн тавн тонн өвс зөбджд аввдн.

Мини бригадин улс йир ни-негн, тер учрар кәдлмш ура-лан йовна, керг чигн тохията-ггар күцәгднә.

Эн джил ноос өгх зурагъан күцәсн деерән, государствд, 56 тонн мах орулдж өгүвдн. Мана иим диалвр бәрлгнн — учрта.

Алдр Ленинә Коммунистическ партин, энәкр Төрсн Советск правительствин үни-чик килмджд иим диалврәр хәрү өгх седкл — мини гол төр. Эндр Алдр Октябрьск рево-люцин дөчн негдгч джилә бөн уктажанавдн, улд угә КПСС-н XXI-ч хурт болн гнджәнә.

Цуг эн тоот уулдврмүд на-маг, эгл хөбчиг, цань угаггар байрлулна, омгшана.

Би улм сәәнәр кәдлнәв.
Ах хөбч НАСНА Очра.

Социализм диилдженә

Советск олт-амтнә баатр кәдлмш промышленностин болн селәнә эдл-ахун, наукин, техникин болн культурин делгрлтд шин диалврмүд уч-радж, күч-көлсчирин бәадл-джирг-лнн улм ясруаджана. Ии экономическ дөрдәнә хаалгәд, тууджач әхр цагин дунд СССР-н экономическ гол төриг — амн болгна тоод продукц гаргьлгәр амтн ик делгрлтә капиталистическ ори-нутгудин күцәд давх төриг күцәхд Советск ори-нутг-т кергтә тоот аргън бәәнә гндж КПСС-н XX-ч хурт заасми.

1959 жилин январь сард партин дарани биш XXI-ч хурт хурач сонг-схвирг мана Төрснә күч-көлсчир ик гндг байртаггар тосв, тер хурт деер СССР-н эдл-ахун 1959-1965 джил-мүдт делгрүлггннә контролн то хә-ләдхми. Долан джилә зура комму-нистическ тосхлнн шин әвртә ик әв-аргъ учрадж, социализм капита-лизмлә экономическ дөрдә келгнн шин ик ишкә болдж тодрхми.

Социалистическ строй, эн капи-тализмәс ик үлүн советск олт-ам-тнә, капитализмлә экономическ дөрд-лә келгннә нег ончта хаалгәд — күч-көлснә производительность өд-длүлгнн ик гндгәр уралан йовх аргъ өгв. Аш сүүлднн обществн шин строй дилхд амтнн чинртәнә амтнн

голгчнн обществени күч-көлснә производительностиг цуг халхарн өддлүлгнн болхми гндж алдр Ленин тооджасми. 1957 джил, 1913 джи-ллә дүнцүлхд, мана ори-нутгт про-мышленностин кәдлмшчирин күч-кө-лснә производительность дүннхд 9,5 холван өсв, тингхләрн тегәд кәдлмшин өдрин кемдженәс хасгден болд, США-д — дүннхд 2,3 хол-ван, Англьд — 1,4 холван, Фран-цд болхла — хойр холванас үлүн-г өссн. Өдгә цагт күч-көлснә произ-водительности кемдженәс СССР, Англь Франц хойрас давад, США-н күч-көлснә кемдженд зөвәр өөрджд йовна.

Эдл-ахун социалистическ систе-мин үлү деериг олзлгнн, күнд ин-дустриг цуггаран түрүн өскх Ленинә заавриг ардн өрдж күцәлгнн, техни-ческ өслтиг цуг аргарнн хурддү-лгнн, балгвсдин болн селәндин күч-көлсчирин культурн-техническ кем-джәг даньгин өддлүлгнн — Совет-ск государствд, капитализмин цагт кезә чигн үзгәд уга экономическ делгрлт теткв. Советск йосна дөчн жилин эргид СССР-т промышленн производств дундләдждл болгн 10,1 процент өсв. США-д болхла, эн цагин эргид промышленн продукция

өслт дундләд джил болгн 3,2 про-цент, Англьд — 1,9 процент, Фран-цд — 3,2 процент өсв. Энүнә ашд СССР-н промышленностин гаргәд гүртм продукция дөчн жилин эргид 33 холван өсв, США-д — 4,1 да-кжд, Англьд — 1,8 дакжд, Францд 2 дакжд өсв. Олт-амтнә эдл-ахун цугтнн техническәр асгәлгнә аргъ учрагч — маши тосхлгнн манд хур-дар бөсдәлә, бөс чигн йовна. 1957 джил, 1913 джилнлә дүнцүлхд, СССР-т маши тосхлгнә продукц болн металл эд-бөд келгнн 200 холванас давджд өсв, США-д болхла — 17 холван, Англьд — 5,1, Францд — 2,6 холван өсв.

Капитализмлә экономическ дөрд-лә келгнн бас нег эрки чинртәнн — социалистическ селәнә эдл-ахун өс-лтин кемджен. Газр хагъадж эдлгг-лти социалистическ строй капитали-стическ стройг динджд чадшго гндж баячдунн пропагандистир кесг шууга татдасми. Болв ода ил бәәх бәадл төрүц онгстан болв. 23 жилин эр-гид — дәнә өмк 11 (1930-1940 джилмүд), дәнә хөйтк 12 (1946-1957 джилмүд) — СССР-н селәнә эдл-ахун гаргәд гүртм продукция өслтин кемджен джил болгн дундләд 4,3 процент өсв. США-д болхла, эн цагин эргид — 1,2 процент өсв. Энүгәр болхла күнд түрмшлә харгъ-

сн болв чигн, мана социалистическ селәнә эдл-ахун продукц, американ-ск газр эдлггннә продукция кем-дженәс болхла, 3, 6 холван хур-дар өсөн болдж гарчана. Өслтин кем-дженәс нег үлү сүл джилмүдт, совет-ск олт-амтн, Коммунистическ пар-тин гардврт социалистическ селәнә эдл-ахун хурдар өскхин аргъгн хә-сен джилмүдт нег үлү хурдв. 1954-1957 джилмүдт СССР-н селәнә эдл-ахун гаргәд гүртм продукц джил болгн 7,1 процент бөсдәв, США-д болхла, зулг 1,1 процент өсв. Тегәд, мана өслтин кемдженәс американск өслтин кемдженәс зурагъанас үлү холван хурдн болдж гарчана. Энүг дүнцүләд халәхлә, капиталистиче-ск стройла экономическ дөрдлә кел-гнн социалистическ строй дилхнн пл сәәнәр үзгәдженә.

Советск Союз экономическ делгр-лтән хурдар кедж, амн болгна тоод производствин кемдженәс США-н кемдженд джил ирвәс улм өөрдәд йовна. 1913 джил мана ори-нутгт амн болгна тоод күртдженәс промыш-ленин продукц США-р болхла 13-14 холван багъ бәасн болхла, ода дүн-нхд США-с 2,6 багъ болджасг кел-хлә ил медрхми.

Мана ори-нутг өслтин кемджен-әс чигн, джил болгнн өслтәрн чигн төмрин руда, цө болн болд

хәәлдж гаргәлгнә, цүүре болн нефть, цементн производствин гар-гьлгари, шеемг эд келгәри США-т өслтәс давджд одв.

Өдгә цагт СССР-т амн болгна тоод марганцевой руда, никель, аз-бест, шикрин свекл, шикр, цагъан буудя, хар буудя, ичмә, бодниг, оле гаргьлгари, гахан болн хөбнә тоогари США-с давджд одв. Өөрхн джилмүдт Советск Союз амн болг-на тоод гаргәд төмрин рудан, нүүр-снә, цементин, шеемг эдин, махназ үснә; малас гардг тосна болн нань-чигн эдл-ушин кемдженәс США-т күцхми.

Социалистическ экономик улм хурдар өсәд, капитализмлә ни эконо-мическ дөрдлә келгнн диалвр кү-цлгннүр итклтә кевәр уралан йовджд йовна. Советск олт-амтн ода ганцарн бишән медрж, энүтә хамдан гар-гаран бәрлдж алдр Китдин болн социа-листическ күчтә лагерия наадк чигн ори-нутгудин күч-көлсчир йовхиг медрж, чидл-күчән улм холвджана. Социалистическ ори-нутгудин нөк-цджд кәдлгнн зогсд уга батрад, дел-грәд йовсн учрар, социализм болн коммунизм тосхлгнә өслт хурдджд йовна.

А. КОРЯГИН.

**Япона компарти
ЦК-н дуудвр**

ТОКИО (ТАСС). Полицейск зака шинэс хэлэлгнэ өмнэс зөрүлдсн „хамдан ууллгнэ бдр“—ноябрин 5 бдрин бмхн Япона Компарти ЦК олн амтнэ демократическ збвин өмнэс реакцин кедж йовх дэврлгнлэ ноолдхатн гидж Япона олн амтнэ дуудсн дуудвр авб. Орн-нутгин кесг олн профсоюзуд, ученн улсин организац, культурин уулдачнр, барин, радион кблэчнр, күүкд улсин, багьчудин, крестьянск организац эврэннь герчлгнэсн барлдж гаргьхав, тер герчлгнэстнэ эн зака шинэс хэлэлгнэ өмнэс бурушадж келгдлжнэ. Реакцин дэврлгнэ өмнэс келжэх ноолданд түрүн йовгч Япона кблмшч классиг дөнънхатн гидж Япона олн амтнэ Япона Коммунистическ партин ЦК дууджана гидж „Акахата“ газет бичджнэ. Парламентиг цуцлхиг болн Кисин кабинетиг хольвлхиг Япона Коммунистическ партин ЦК бас некджнэ.

Япона Коммунистическ партин ЦК-н ахлач Носакан, Японна Коммунистическ партин члелдур кесн дуудврик газет бас барлдж. Кисин кабинетин редакционн гаргавца, ноябрин 5 күртл хамдан төвкнун бэйхин төлэ, газдин улмэ уга сулдан бэйхин төлэ болн демократин төлэ күплттэ ноолда келгн Япона пуг коммунистрин, цуг партин эрхн чинртэ төрнэ болджана гидж тер дуудврт заагдджана. Кисин кабинетин болн либеральн-демократическ партин халхас күч узуллгнэ аамшгиг уга кехин эркд збмг кевэр ноолдхатн гидж Японна коммунистриг Носака дууджана.

**Корейин Олн-амтнэ
Демократическ Республикд
тосхгдсн шин завод**

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Чехословацк олн-амтнэ ах-дүүгын дөнъгэр Хичхонд станок келг завод тосхгддж дуусгдв.

Корейск Олн-амтнэ Демократическ Республикин машинтосхгнэ промышленностин нег ик предприятие болгч Хичхонск станок келгнэ заводин кблмшчнр иргч джилдэн гурвн миньгн, төмр керчдг олн зүсн станок кедж гаргьх болдж даалгьвр авцхав.

Эн завод, ода тосхгдлж дуусгддях Кусонск станок келг заводла хамдан орн-нутгин дотр-дундин некврик төмр керчдг станоксар күцднэ теткхн.

А. БАЛАКАЕВ.

**Төвкнүн бэйлгъ харлгнэ
митинг Коломбод**

КОЛОМБО. (ТАСС). Цейлона төвкнүн бэйлгнэ Советин селвэрар ядерн селм уга кехиг болн терүг сбрдж үзлгьгиг уурулхин төлэ, күүнэ орн-нутгудс газдин орн-нутгудин церг гаргьхин болн күүнэ орн-нутгудт цергэ базмуд бэрлгьгиг уурулхин төлэ олн-амтн орлсн митинг Коломбол болв. Орн-нутгин обществени, политическ уулдачнрэс болн организацас митингин нерн деер кесг олн илгэвр ирцхэв, ядерн селм уга кехин тускар болн орн-нутгуд хоорндк цүүгэ уурулхин төлэ дэ бсххнн биш гисн некврумдиг тер илгэврмуд дөнънджэцхэнэ.

Ядерн селм сбрдж үзлгьгиг цаг түлд уга уурулхиг, ямаран болвчигн ядерн дэн болхиг уурулхиг, күүнэ газрас газдин орн-нутгудин цергиг гаргьхиг болн күүнэ газрт телнэ цергэ базмуд уга кехиг некдж келжэх Цейлон төвкнүн бэйлгнэ Советин митингд би ик ханмджагьгар илгэвр илгэджэнэ гидж Цейлона премьер-министр Бандаранаккен илгэвр келгдлжнэ. Цуг нарт делкэ төвкнүн бэйлгнэ дурта, болв эн төвкнүн бэйлгнэ дэагьвр солгдн гигьд йовна. Тер төлэд эн аамшгтэ йовдлг зогсахин эркд нарт делкэн олн амтнэ ухан-седклиг негдүлдж агсх кергтэ. Ядерн селм сбрдж үзлгнэ өмнэс бурушадж олн-амтнэ ухан-

седкл агсгдсн, тер төлэд тинм сбрдж үзлгьг кецхэлг орн-нутгудт эврэннэ улмэгьэн эн халдана. Эн төрэр олн-амтнэ бурушалгнэ улм икдхлэ, бдрхн цагин эргид магьд уга кунвр бэрхвдн. Ядерн селм сбрдж үзлгьгиг уурулсн цагт зер-зев хаслгнэ болн ядерн дэн болхиг ууруллгнэ туск төр цаарандан тэвгдх аргь учрхн.

Орн-нутгуд хоорнд төвкнүн бэйлгь батлхнн төлэ гидг нарт делкэн Ленинск мбрэн лауреат Улакендавала Саранакара Тхеро митингд ашлгч үг келхлэрн, митинг деер тэвдлж күүндгдлжэх төр ик чинртэ-гьинь лавлдж бийиннэ шиндврик диивртэгьгар күүнэ гидж илдж келв, юнъгад гихлэ „Цейлона олн-амтн цугтан орлдж, тер арүн күүцлиг дөнънхэсн“.

Цуг газдин орн-нутгудин цергиг Китдин арлмудас болн Западн Азин орн-нутгудас цаг түлд уга гаргьхиг, тер орн-нутгудар цергэ базмудиг уга кехиг, талдан государственн дотр-дундин төрт газдин орн-нутгуд орлцдиг уурулхиг митингд орлцачир некджнэ гидж резолюд келгдлжнэ. „Цуг газдин орн-нутгудин цергиг талдан орн-нутгудин газрас ахр цагин эргид гаргьгьха, терүнд күүнэ цергин базмуд уга кехин тускар кблмш кетхэ“ гидж митинг ООН-г дууджана.

**Аргентинэ Компарти
ЦК-н дуудвр**

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). Алдр Октябрэск социалистическ революцин 41 ббнлэ залгьдлулдж Аргентинэ Коммунистическ партин Центральн Комитет Аргентинэ күч-кблсчнрүр дуудвр кев. Арэсэд болсн, кумн-амтнэ тууджд шин цагин эргц сексн алдр пролетарск революцин тууджлч чинрин тускар дуудвр келгджана. Советск йосн токтнаснааран болсн 41 жилин эргид советск олн-амтнэ й о в с н туурмджта хаалгъ заагдджана.

Алдр Октябрин 41-ч ббнд нерэдж ядерн селм сбрдж үзлгьгиг уурулхин төлэ, зер-зевэр агсгьгиг хасхин төлэ,

Китдин олн-амтнэ өмнэс риканск империалистрин кеджэх ховиг уга кехин төлэ, Аргентин, Китдин олн-амтнэ хоорнд дипломатическ залгьлда токтахин төлэ, империалистическ даджрлгнэс сулдин төлэ, латин-американск орн-нутгудин олн-амт империализмин өмнэс ницдлж негдлгьг делгрулдж батлхин төлэ кеджэх ноолдагьан чаньгьатха гидж кблмшчнриг, крестьянмудиг, сургьулин багьчудиг, интеллигенциг, орн-нутгин демократическ болн төвкнүн бэйлгнэ дурта кучнчидлиг цугтагьинэ ЦК дууджана.

**Иракск газетс империалистическ
шин ховин тускар**

БАГДАД (ТАСС). Израильск церг Йорданэ меджэ деер хурагдлжихин туск заньгллтнл Иракск бар оньган икэр бгчэнэ.

Английск оккупационн церг Йорданэ газрас гарм цацу, Израиль эврэннэ цергэн Йорданэ меджэ талагшан эклдж хурав гидж „Аль-Хуррия“ газет редакционн статьядан заадж бичлжнэ. Арабск олн-амтнэ өмнэс эврэннэ хар са-

ната уулдврэн күцэх саната империалистрин гарг Израиль телнэ зарцнэ болджана гидж газет герчлджнэ.

„Израил эврэннэ күчэр деермч дэврлгь кедж чадшгог цуг нарт делкэ меднэ. Зуг империалистическ государственн дөнъгэр тер деермч дэврлгь кедж чадхн“—гидж „Аль-жа“ газет лавлдж бичджнэ.

Редатор Д. М. МУНЕБЕНОВ.

„Епотаевский“ совхозин цүүрлгч — 2-ч фермин залгч Калим Андаралнев.

С. Ахрем цоксн зург.

Күүнэ төрлгнэ

Элет балгьсна төрлгнэ герт Пүрвэн Полинаг ик күнд бэйлнэ авч ирв. Элкнэ өвдлгнэ, седклин зовлнэ хойриг эн бер даадж чадсн уга — ухан серлэн алдв.

Гинеколог Людмила Васильевна Антонова адгн-шидгн Полинаг хэлэв, эм уулгьад, нашатыри спирт үнрчлэчкэд, тэригьт кев.

Полина удам унтад серен мет, хойр нүдэн секв. Таньдг эмч өмнэн үзчкэд, седклин гингрен болв, зүг гертэн болсн йовдл санчкад, дагнас ааенэ кувр. Түрүн болдж күүкд күүнд сүвселвг бглгнэ (консультанц) ирхд, Людмила Васильевна келлэ:

— Өмннэ ург кбндрен болхла, дару-даруни ири бэ. Болв, Полина нег дакджд одчкад, дакджд үзгден уга билэ. Эн тоотан санад, эмчиг таньдг болв чиги, кердах гигьд, тагч бэйв.

Эмч Антонова энүнэ тускар нег чиги үг келсн уга. Полинаг хэлэчкэд, келв:

— Бички күүвднэ хаджгьр кевтнэ, операц келгэ бэйлг аргь уга.

— Ягьад болв чиги кбвүгтнм амд авч үзти? — гидж Полина, эмчиц үг соньсчкэд, сурв.

— Кбвүн гархинэ ягьджд меднэч? — гидж Людмила Васильевна шоглдж сурв.

Залуу... — Полина элкнэиннэ збвүрт, келхэр бэйен үтэн келдж ядад, арагьан зуудж хэрү тагч болв: бэйлнэ гарх үрнэ төлэ ямаран болв чиги зовлнэ даахар нег мбелв!

Аш сүүлднэ, төрх бериг сэйнар шиндлдж хэлэснэ хбн, ик беддвр кедж авчкад, Людмила Васильевна июлин 11-д операц кев.

— Эн дегд ик күнд операц билэ — гидж ода эмч Антонова келлэ. — Эцк, экинэ байрлулхин төлэ бичкинг амд авч үлдх кергтэ. Тер хоорнд, төрджэх экинэ амнэ бас килгьсн деер төрчакхн болджана.

Операц төгсв. Полинаг сансар кбвүн гарв, болв эн кбвүн дегд бички, чиньнүрдэд хэлэхлэ, күс-дундурхн шилограмм болна.

Шидр Пюрвэн Полина залутагьан хожурн кбвүгьэн теверсн төрлгнэ гертэл ирцхэв. Му, бички гиджэсн кбвүн йосидан акад, хойр хар нүдэри, бички бийнэ үздэх мет эмч тал хэлэв.

— Та, Людмила Васильевна, мннэ кбвүнэ хойрлгч экт. Ик гидгэр халджанадн, — гидж Полинаг залу эмчин гар атхна.

Эмчд энүнэс ик байр уга!

Мана орн-нутгт күүнэс унта зббр уга. Эн зббриг — күн шинкэн нарта орчлнэ деер төрджд гарлгнэла тосджд авна гидг ик чинртэ төр, цань уга унтэ кблмш. Ягьджд медхв, кесг джил давсна хбн, ода гарен бичкдүд дундас алдр нертэ күн, гүн номта уле нертэ бичачнр, артистнр, зурачнр чиги гарх!

Людмила Васильевна Антонова

Элет балгьсна төрлгнэ герт арви джилин эргид кблджнэ. Институт чилэчкэд, эн чинртэ кблмшн мана хота балгьснд экллэ.

Эн цагин эргид, арви джилин туршарт кедү нилх кбвүд-күүкд гартан бэрэн болхв! Ганцхн эн джил, нйамн сарин эргид тави зун дбчэд шаху бичкдүд гарарн бэрв.

— Тер джилмүдт джилин туршарт зун найн, хойр зун хбрэд бички күүкд гард билэ. Ода Халымг республик цецгэрджэх цагт, терүнэ эздүднэ чиги бейжэнэ. Эн джил миньгьд ад шаху бички гражданмуд ганцхн мана хота балгьсн — Элетд бехми, — гидж Людмила Васильевна байртагьар келлэ. Дакад збвэрт уха туньгь аджагьад, келв: — Би халымг күүкд улсас түрүн болдж балгьсна Ленинэ нертэ колхозин колхозниц Эрендженова Солин күүк бэрлэв, Оли гидж күүкидэн нер билэ. Ода, эн джилин февраль сарла теднэгьтэс хойрдад күүки гарв.

Маниг күүндэ бэйлг почтальонк бичг авч ирв. Людмила Васильевна умшчкад, ик байртагьар ийэв:

— „Ленинский“ совхозин негдгч фермас, Надежда Андреевна Басангоvas ирдж йовна. Августин 7-д хойр кбвү гаргьла.

Эмч Антонова цуцритан уга церглэч. Эн бдрин бдр гилго, сббг сб гилго — кергтэ цагтнэ кблнэ. Амрд бдрлэ чиги кблх зам учрна. Шидр августин 24-д амрагьна бдр, герэн ахуачкад, балгьсар йовад сержхэр бэйлэ, шулуьгар Яшалта тал йовх керг учрв.

Самолетас бун, района больницүр ирхлэ, баахи бер ик күнд бэйлдж, операц кех болв. Асхлад Элетүри неседж ирхлэ, энднэ дакад төрлгнэ герүр дуудв. Альднэ болв чиги шин төрджэх күүгт тосджд авч кергтэ.

Болв Людмила Васильевна ганцарн биш. Энүнд арүн чинртэ кблмшнэ акушерке Капитолина Федоровна Останина, комсомолке Валя Балмакова, Зина Рябинина эдн ик дөнънбкд болцхана.

Эмч Антонова бички нилх күүкд чиги, телнэ экирт чиги ик дурта. Тинм болсн учрар Людмила Васильевнаг бичкдүдин эж-экиринэ ирдж ханлг өргнэ, герүри гинчд дуудна. Шидр Троицк селэнэ „Родина“ колхозин колхозник Григорий Кривенко Шура гидг гергтэгьэн ирад, күчэр гиньнэ Антоноваг кбвүнэиннэ нег пас зүүсн хүрмд дууддж авч одв.

Эврэннэ гарарн бэрэд, брдэнэ пахад авсн бички күүкд, кблд орад, кел-ам дасад, олн-амтнэ эмд күүрд, йосга күн болдж йовхиг үзхлэ — ямр ик байрта юмн!

«Күүнэ төрлгнэ» гидж келсн хойр ами үг амр болхас биш, терүг гарарн бэрэд, нүдэри үзэд, зүркэри збвүрлэд авна гидг цань уга ачта кблмш.